

Sokolnictwo ma w Polsce długą, sięgającą średniowiecza, tradycję. O jego historii świadczą najdawniejsze zabytki rodzimego piśmiennictwa – kroniki i przywileje immunitetowe oraz dawne nazwy miejscowe. Od XVI w. powstawały prace, w których tematyce sokolniczej poświęcano coraz więcej miejsca, były to przede wszystkim traktaty ekonomiczne i ornitologiczne, w tym najbardziej znany Mateusza Cygańskiego *Myślistwo ptasze*. Znaczny przyrost piśmiennictwa sokolniczego, publikowanego także w periodykach, zauważyć można od XIX stulecia do 1939 r., prace te są świadectwem żywego zainteresowania sokolniczą praktyką.

Współczesne polskie sokolnictwo, któremu poświęcona jest dysertacja, pamięta o dawnych tradycjach, ale przez ostatnie półwiecze (zostało reaktywowane w 1972) wypracowało własną specyfikę i struktury organizacyjne – wśród nich szczególnie miejsce zajmuje Polski Klub Sokolników Polskiego Związku Łowieckiego „Gniazdo Sokolników”. Dzięki tej instytucji środowisko sokolnicze, które w Polsce liczy obecnie ok. 200 osób, jest stosunkowo zwarte i zintegrowane. Dba o swoją odrębność i wymaga przestrzegania wypracowanych norm etycznych i etykietalnych oraz poszanowania standardów technicznych, czyli rozpoznawalnych w działaniu specyficznych umiejętności.

Nie oznacza to jednak, że nie zachodzą zmiany. Działalność sokolnicza w Polsce od lat 70. XX w. (ale także i we wcześniejszych wiekach) była formą elitarnej rozrywki, która wymagała specjalistycznego przygotowania. Obecnie coraz częściej zdarza się, że adepci sztuki sokolniczej pracują zawodowo z ptakami łowczymi np. w obiektach wymagających ochrony biologicznej.

Rozprawa podzielona jest na dwie części. Część pierwsza to *Metody i historie*. W rozdziale pierwszym zaprezentowane zostały kolejne etapy pracy badawczej – w tym wybór metod, technik i narzędzi niezbędnych do zbierania i opracowywania materiału, a także trudności będące konsekwencją tego wyboru. Rozdział drugi zawiera przegląd form dyskursywnych piśmiennictwa sokolniczego w układzie chronologicznym. Część druga, zatytułowana *Teraźniejszość i teren*, prezentuje wyniki badań przeprowadzonych wśród członków Klubu Gniazdo Sokolników 2014-2020. Kolejność opisu (układ rozdziałów) nawiązuje do porządku analizy instytucjonalnej zaproponowanej przez Bronisława Malinowskiego, obejmuje zatem zasadę naczelną Klubu, jego personel, normy, wykorzystywane urządzenia materialne, działalność oraz funkcję. Opis, zasadniczo synchroniczny, zawiera odniesienia do diachronii, co pozwala dostrzec drobne modyfikacje

(wynikające m.in. z nowych możliwości technicznych), jak i zasadnicze przeobrażenia, których źródłem są nieistniejące wcześniej potrzeby.